

I anledning af fejringen af kirkeskibet i Egense kirke.

God aften mit navn er Barbara Cathrine Ingholt

Jeg taler her i dag som nyslået slægtsforsker og som direkte efterkommer af Skipper Rasmus Hansen som tog initiativ til ophængningen af kirkeskibet i Egense kirke i 1888. Rasmus Hansen er min 2. gang tipoldefader. Hans ældste datter Dagmar Rasmine Elisabeth Hansen er min tipoldemoder. For 7 måneder siden kendte jeg intet til mit sydfynske ophav, men et tilfældigt møde i foråret 2016 kom på markant vis til at vende op og ned på mine forestillinger om min slægt og mit tilhørsforhold.

Jeg er vokset op i Valby i København.

Tilbage i 2013 tog jeg så småt hul på lidt slægtsforskning primært for at søge informationer om min engelsk faders familie fra Kingston upon Thames, Surrey, England.

Da jeg gik i gang med at undersøge slægten på min morfader fars side mødte jeg imidlertid hurtigt en mur og jeg gik i stå med forskningen for en tid.

Jeg er barn af en på mange måder utraditionel familie, forstået på den måde at såvel mine oldeforældre som mine tipoldeforældre på min morfars side var skilte. Da min mormoder allerede mistede sin biologiske fader som fire årig og min morfar voksede op som skilsmissebarn var der mange historier om slægten som aldrig blev bragt videre til næste generation. Jeg voksede således op med en forestilling om at jeg kom fra en meget lille familie og at den for min morfaders del fortrinsvis var forankret på Sjælland – dette skulle dog vise sig at være en eklatant misforståelse.

Jeg er til daglig ansat på Nordsjællands Hospital og i marts måned stødte jeg blandt dagens patienter på navnet INGHOLT. Jeg studsede en smule, for så vidt jeg vidste, er min familie de eneste i landet med det slægtsnavn.

Jeg går undrende ud i venteværelset på hospitalsafdelingen, og når at tænke, at hvis der er en INGHOLT tilstede, så må det være manden på 3. stol fra højre da han har nogle umiskendeligt Ingholske træk. Jeg kalder patientens navn og manden på 3. stol til højre rejser sig op og går mig i møde. Jeg rækker hånden frem og præsenterer mig, og han ser forvirret på mig og svarer – ”Hvad er det du siger”. INGHOLT gentager jeg og så var isen brudt. Vi falder straks i snak om slægten og ikke mindst alt det vi IKKE ved om vores familie.

Jeg fortæller ham om mit forsøg ud i slægtsforskningen. Manden jeg har mødt,

er min tipoldemoder Dagmar Rasmine Elisabeth Hansen gift Ingholts barnebarn C. Ingholt og han er dermed også direkte beslægtet med dagens hovedperson Skipper Rasmus Hansen. Som jeg, var han vokset op med mange ubesvarende spørgsmål om sin familie. Hans fader Otto Magnus Adolf Ingholt var 50 år gammel da han kom til verden, og han døde da sønnen var bare 10 år gammel. De ældre i familien var for længst borte og hans moder som var faderens ægtefælle nr 2. kunne ikke fortælle ham meget om sin faders slægt. På loftet i sit sommerhus havde han i midlertid et gammelt rødt velouralbum med fotografier fra ca 1890 erne som han havde arvet fra sin ældre halvbroder. Han havde ingen anelse om hvem ansigterne på fotografierne tilhørte, men han gav udtryk for, at hvis jeg er interesseret, og troede at jeg kunne finde ud af hvem de var, måtte jeg låne albummet af ham så længe jeg havde behov.

Behøver jeg at sige at min nysgerrighed straks blev vakt.

Jeg fik albummet hjem og så begyndte et detektiviske arbejde som indtil videre har bragt mig 8-9 generationer tilbage i tid. I begyndelsen delte jeg mine opdagelser med mine nærmeste og med ejeren af albummet, men der gik ikke længe før det gik op for mig at slægten var vidt forgrenet, hvorfor jeg gik i gang med at kontakte de INGHOLTER jeg kunne støve op. Til min store overraskelse var alle jeg kontaktede meget entusiastiske omkring mit projekt og nysgerrige efter at lære deres nye familiemedlemmer bedre at kende. Inden længe lavede jeg en facebookside for den nu udvidede familie, hvor jeg delte min opdagelser og hvor de samtidig havde mulighed for at dele fotos og informationer med mig. Projektet tog hurtigt form, blandt andet med god hjælp fra lokalarkiver rundt om i landet, men også med hjælp fra bl.a. Laila Neumann som er tilstede her i aften.

Jeg har undervejs fået identificeret mange af ansigterne i albummet og de har alle vist sig at tilhøre Skipper Rasmus Hansens nærmeste familie, heriblandt nogle af de personer som i sin tid bidrog til at Rasmus Hansens vision om at få skabt et kirkeskib til Egense kirke kunne blive en realitet. Det drejer sig bl.a. om skipper Hans Holm Bölk som lavede rigningen på skibet og dennes yngste datter Anne Holm som i sin tid skrev en salme til brug ved processionen med og ophængningen af kirkeskibet i 1888. Salmen blev også afsunget ved dette års fejring i Egense.

Enhver slægtsforskers drøm er at finde informationer som får slægten til at træde ud af glemslen og som gør historien levende og nærværende og jeg har været så heldig at Rasmus Hansens ældste søn Hans Holm Hansen født 1872 med hjælp fra lokalarkivet i Rudkøbing i en alder af 93 år fik indspillet 1 1/2 time båndet samtale, hvor han fortæller sin livshistorie og herunder også lidt

om sin fader Rasmus Hansens liv og bedrifter.

Det følgende jeg vil fortælle er til dels baseret på min slægtsforskning og til dels krydret med Hans Holm Hansens personlige beretninger og erindringer om sin fader Rasmus Hansen.

Rasmus Hansen er født d. 2/2 1838 og voksede, som Laila Neumann fra lokalarkivet har beskrevet, op i Strandhuuse ved Fjellebroen som 1 ud af 3 brødre som alle kommer til at arbejde med skibsfart på den ene eller anden måde. Hans, Anders og Rasmus Hansen. Rasmus voksede ikke op i en skipperfamilie, men i et lokalsamfund med mange søfolk og bådebyggere. Hans fader var træskomand. At der sad et godt hoved på knægten allerede dengang fremgår af hans skudsmål ved konfirmationen, hvor han får bedømmelsen MG (meget godt).

Hans ene broder blev bådbygger, selv ønskede han at stå til søs. Hans fader havde imidlertid andre planer med ham, nemlig at han skulle i gartnerlærer, hvilket han da også kom dog med ringe succes. Han havde ikke den store interesse i faget og klatrede i stedet så ofte som lejligheden bød sig op i gartneriets højeste træ for i stedet at kigge på de passerende skibe. Til sidst måtte faderen give sig og Rasmus Hansen fik lov til at stå til søs.

I 1863 får Rasmus Hansen Borgerbrev i Fåborg by og blev med tiden skipper med eget skib - nemlig jagten "Lovise" - en 2 master med råsejl. Lovise var bygget i Troense i 1830 af R. H. Møller.

Rasmus Hansen blev gift med Skipper Hans Holm Bölks datter Cathrine Elisabeth Holm fra Fiskop i Ulbølle sogn. Sammen fik de i alt 11 børn: 4 drenge og 7 piger hvor af de 10 af dem når skelsår og alder.

"De gamle kendte ikke Thit Jensen" som ældste sønnen Hans Holm Hansen spøgefuldt formulerede det i sine erindringer.

Der er ingen tvivl om at Skipper Rasmus Hansen og hans kone ud over deres engagement i lokalsamfundet har haft ambitioner på deres børns vegne og har gjort hvad der stod i deres magt for at de skulle komme godt i vej. Sønnen Hans Holm Hansen formulerer det således : "Man skal hæve sig". I hans voksenliv betød det blandt andet, at skønt han var håndværker selv, så var det direktører og købmænd som kom i hans hjem. Jeg har en formodning om at han på dette punkt slægtede sin fader på.

Familien var som udgangspunkt ikke velhavende, men Skipper Rasmus Hansens var med et moderne udtryk ressourcestærk og han kom med tiden til at tjene godt på sine initiativer. Det vil jeg vende tilbage til senere.

Tager man ældste sønnens erindringer for troende så var familien fra perioden ved Skovsbystrand præget af bymanerer. De var, som det fremgår af

fotoalbummet velklædte. Hans Holm Hansen havde decideret hang til Boheme- stil. "Villaen", som han omtaler forældrenes hus, lå lige ud til vandet i Skovsbostrand. Med tiden blev den fint dekoreret af en dekorationsmaler som blandt andet dekorerede lofterne til stor inspiration for husets ældste søn, som endte med selv at blive udlært dekorationsmaler. Familien blev ofte fotograferet, som mit album er et tydeligt vidnesbyrd om. Da Rasmus Hansens ældste søn skulle i lærer efter 3 år på søen med sin fader, valgt han en lærerplads på landet, fordi han ikke ville have at hans venner fra Svendborg skulle se ham gå rundt i arbejdstøj med trillebør. Han giver i sine erindringer også udtryk for at det smertede hans moder at han skulle dele seng med en anden lærling som det var skik og brug på landet. Rasmus Hansens børn var tydeligvis bedre vant. Det var således ikke småkårsfolk vi havde med at gøre.

Skipper Rasmus Hansen var en værdsat mand i sit lokalsamfund og var, som vi har været vidne til i dag en iværksætter som skabte et symbol for de lokale og egnens sømænd ikke mindst. Som det også fremgår af Laila Neumanns beskrivelse af ophængningen af skibet i 1888 var Rasmus Hansen og familien gudsfrygtige mennesker med stor respekt for de farer der lurede på havet. Sønnen Hans Holm Hansen kan imidlertid også berette at hans far Skipper Rasmus Hansen var en mand med et heftigt temperament som sejlede så det dundrede og ikke holdt sig tilbage for at bande og svovle. Skipper Rasmus Hansen var på ingen måde blødsøden, og han insisterede således også på at der under ingen omstændigheder skulle tages hensyn til Kaptajnens søn i de 3 år han sejlede med "Lovise". Virkeligheden var dog en anden, de andre søfolk behandlede kaptajnens søn med respekt, men det var på ingen måde "lystsejlad" som Hans Holm Hansen erindrede det.

At Skipper Rasmus Hansen var initiativrig og en vovehals fremgår af følgende beretning fra Hans Holm Hansens erindringer.

Rasmus Hansen havde talt med en Russisk forretningsmand ved navn Savalitzky og erfaret at der i Rusland var et stort marked for kridt. Stevns Klint og dens ressourcer af kridt hørte under Klintholm Gods som var ejet af Scaveniusslægten. Skipper Rasmus Hansen sejlede resolut til Klintholm på Møn med det formål at forpagte kridtudvindingen på Stevns. Carl Sophus Brønnum Scavenius frarådede ham projektet og var overbevist om at Skipperen ville tabe stort på det, men Rasmus Hansen holdt fast og det var heldigt, for han blev ifølge sin søn en holden mand af det eventyr. Efterspørgslen var så stor i Skt. Petersborg at han måtte sejle med flere skibe. Dette var før der blev bygget en bro ved Stevns klint så det var en farefuld opgave at sejle så tæt ind under kysten for at laste kridt - kunne sønnen berette. Rasmus Hansen elskede søen og han skabte sig gode venner hvor han kom

frem. Mens han udskibede kridt fra Stevns boede han eksempelvis hos fyrmester Rosen ved Stevns som han blev meget gode venner med.

Man kan ikke tale om en Skipper uden også at nævne hans kone. Rasmus Hansens Hustru Cathrine Elisabeth Holm må have været af en særlig støbning. Som skipperkone stod hun i lange perioder alene med ansvaret for husholdningen og opdragelsen af en børneflokk på intet mindre end 11 børn født i perioden 1872-1892. Cathrine Elisabeth var hjertet i foretagenet. En blid og elskelig kvinde som værnede om sine børn og græd da ældste sønnen drog på valsen, hvis man skal tro hans Holm Hansens erindringer.

Søens folk var oftest hjemme i sidste del af vinteren og i det tidligere forår på grund af vejrlig, hvorfor også mange af Rasmus Hansens børn netop er undfanget i februar og marts og følgelig født i November og December. Som hendes ældste søn Hans Holm Hansen kunne berette, var hans fader Rasmus Hansen ofte på søen når hans kone gik i barsel, hvorfor det var familiens nærmeste nabo og meget gode ven Skovfoged Iversen som måtte efter jordmoderen. I en tid hvor mange kvinder døde i barselsseng og småbørnsdødeligheden var høj var det et mindre under at bringe 11 levedygtige børn til verden. Alvoren fremgår af det følgende. Da Rasmus Hansens ældste søn af lokalarkivet i Rudkøbing bliver spurgt om han altid havde ønsket sig at blive dekorationsmaler svarer han prompte NEJ. Han ønskede, som barn, at blive Skovfoged ligesom Iversen. Drengen har uden tvivl betragtet Skovfoged Iversen som en hverdagens helt. En stærk mand som var ved hånden når det brændte på. Skovfoged Iversen står da også som fadder til de af Rasmus Hansens børn som fødes i Skovsbostrand.

I 1892 - Året før Rasmus Hansen flytter familien til Svendborg by og går i land føder Cathrine Elisabeth Holm sit 11 barn, en lille søn som får navnet Otto Magnus Hansen. Drengens liv bliver kort. Han dør d. 21/11 1887. På dette tidspunkt er min tipoldemoder - Rasmus Hansens ældste datter Dagmar Rasmine Elisabeth Hansen gravid med sit første barn. Tabet af den lille broder har smertet hende dybt og hun vælger derfor at døbe sin førstefødt søn Otto Magnus Adolf. Han kommer til verden i Juni 1898. Postmortem fotografi var meget udbredt omkring århundredeskiftet og familien får foreviget den lille døde søn af fotograf N.C.Madsen som havde atelier ved Kattesundet i Svendborg. Drengen bliver begravet fra Skt Nicolai kirke i Svendborg. Det var en ganske særlig dag for slægtsforskeren da jeg kunne fortælle ejeren af fotoalbummet hvem drengen på fotografiet var, og at det afdøde barn var

navnebroder med hans fader.

Kirkeskibet i Egense bliver ophængt i Egense kirke i 1888 blot 5 dage efter at Rasmus Hansen fyldte 50 år. Mange mænd af hans generation skulle ikke forvente at blive meget ældre, men Rasmus Hansen får et langt og godt liv. I 1921 flytter han og hans hustru fra Svendborg til København hvor 5 af parrets døtre allerede bor på dette tidspunkt. Parrets eneste ugifte datter ekspeditrice Clara Hansen deler en rummelig lejlighed i Sølvgade med dem i deres sidste leveår. I følge folketællingerne lever Rasmus Hansen som Rentier.

I forbindelse med genforeningen med Sønderjylland i 1920 gøres et stort arbejde for at finde veteraner fra krigen i 1864. Blandt dem er Skipper Rasmus Hansen og han når at blive dekoreret for sin deltagelse i krigen inden sin død da han i 1927 modtager Dannebrogordenen. Han bliver ved den lejlighed fotograferet af en af Danmarks bedste portrætfotografer Juncker-Jensen som havde atelier i Vimmelskafte. Rasmus Hansen når at se 6 af sine 7 piger få uddannelse i København og blive godt gift. Sønnerne slægter faderen på. I de unge år står de alle 3 til søs. Deres karriere bærer præg af periodens nye teknologi og fremtidstro. To af sønnerne uddanner sig til mejerister, men vælger siden at gå nye veje. Sønnen Harald Christian Hansen bliver efter årene til søs hotelejer i Sorø og ved Fakse Ladeplads, mens sønnen Ejnar Hansen, bliver en succesrig biografdirektør i provinsen for intet mindre end 3 biografer. Ældstesønnen Hans Holm Hansen drager 5 1/2 år til udlandet, hvor han perfektionerer sine evner som dekorationsmaler primært i Tyskland og Schweiz. Han tjener så gode penge undervejs at han også får mulighed for at rejse rundt i Europa som turist inden han vender hjem og bliver en anerkendt dekorationsmaler i Rudkøbing. Med tiden får han alt malerarbejdet på Tranekær slot. Da sønnen skal starte forretning i Rudkøbing tilbyder Rasmus Hansen at investere 15.000 i projektet – hvilket svare til lidt over en million i dagens penge!

Dette var nogle få beretninger om min sydfynske familie som hurtigt har gjort slægtsforskning til den mest meningsfulde hobby jeg nogen siden har haft. Jeg er kommet til at føle et slægtsskab på tværs af tiden, og kan kun begræde at jeg aldrig kommer til at møde disse brave mennesker.

Min 2. gang tipoldefader Skipper Rasmus Hansen dør som enkemand i København i 1929, 91 år gammel og bliver begravet fra Assistens kirkegård. Hans ældste søn Hans Holm Hansen bliver 95 år gammel og dør ligeledes som enkemand efter et begivenhedsrigt men barnløst liv. Han dør i januar 1968, 1 1/2 måned efter at jeg er kommet til verden og bliver begravet i Rudkøbing.

Æret være deres minde.